

Dictamen núm. 8/2012, relatiu al Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 1 de juny de 2012 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social relativa al Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.

Segon. El mateix dia 1 de juny s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES i, seguidament, a les organitzacions que no hi estan representades, donant-los un termini per tal que facin les observacions que considerin adients.

Tercer. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Memòria justificativa de la directora general de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial de 22 de febrer de 2012 relativa a la necessitat d'elaborar un decret pel qual es regulen els requisits i el procediment de desplaçament temporal de menors estrangers que inclou l'estudi econòmic.
2. Estudi de càrregues administratives de data 29 de febrer de 2012.
3. Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 29 de febrer de 2012 per la qual s'ordena l'inici de l'elaboració del Decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.

4. Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers; versió de febrer de 2012.
5. Resolució de la consellera de Salut, Família i Benestar Social de 6 de març de 2012 per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers; versió catalana i castellana.
6. Sol·licitud d'inserció al BOIB de la Resolució de la consellera de Salut, Família i Benestar Social per la qual se sotmet a informació pública el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.
7. Tràmit d'audiència a les entitats interessades amb els avis de recepció.
8. Sol·licitud d'informe sobre impacte de gènere a l'Institut Balear de la Dona.
9. Correu electrònic enviat a les secretaries generals del Govern relatiu al tràmit d'audiència del Projecte de decret.
10. Publicació al BOIB de la Resolució de la consellera de Salut, Família i Benestar Social per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estranger).
11. Suggeriments de les conselleries i entitats interessades.
12. Informe d'impacte de gènere de 21 de març de 2012.
13. Contestació a la consulta efectuada a l'Oficina d'Estrangeria de les Illes Balears arran de les al·legacions formulades per la Fundació Reial Mallorca.
14. Informe 1/2012 del Consell de Serveis Social de les Illes Balears sobre el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.
15. Informe del Servei Jurídic de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social relatiu a l'elaboració del Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.

16. Informe de 24 de maig de 2012 de la secretària general de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social sobre la correcció del procediment seguit i la valoració de les al·legacions presentades respecte al Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers.

17. Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers (versió maig 2012).

Quart. D'acord amb el procediment aplicable i atès l'article 24 *d* del Reglament d'organització i funcionament del CES, la Comissió Permanent designa la Comissió de Treball de l'Àrea Social perquè elabori la corresponent proposta. Aquesta comissió es reuneix amb aquest objecte el dia 20 de juny i la Comissió Permanent aprova, finalment, el dictamen el dia 22 de juny de 2012.

II. Contingut del Projecte de decret

El Projecte de decret tramés per dictamen consta d'una part expositiva, una part dispositiva composta per 16 articles i una part final formada per una disposició transitòria; una disposició derogatòria, i una disposició final.

I. El preàmbul comença amb una breu explicació de l'origen dels programes de desplaçament temporal dels menors estrangers als anys 90 com a conseqüència de catàstrofes naturals i episodis bèl·lics fora de les nostres fronteres i que promouen a les Illes Balears diferents entitats i famílies des de fa anys, fonamentats principalment en l'esperit solidari i de cooperació de la societat balear, per raons humanitàries.

A continuació exposa el marc competencial i normatiu que l'habilita, estatal i autonòmic. Així, d'una banda, quant a la normativa estatal, fa referència al Reial decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000 sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per la Llei orgànica 2/2009, que defineix els programes de desplaçament temporal de menors estrangers com a programes de caràcter humanitari promoguts i finançats per les administracions públiques, associacions sense ànim de lucre o fundacions o entitats alienes als qui exerceixen la seva pàtria potestat o tutela, per a estades temporals amb fins de tractament mèdic que no es pot dur a terme en el seu lloc d'origen, gaudiment de vacances o amb una finalitat d'escolarització.

També es refereix a l'exigència de l'article 187 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000 esmentat de l'emissió d'un informe sobre el programa per part de l'òrgan autonòmic competent en matèria de protecció de menors en el territori en què hagin de fer l'estada els menors estrangers.

D'altra banda, i pel que fa a l'àmbit autonòmic, fa referència a l'article 30.39 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que reconeix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de protecció de menors; al Decret 12/2011, de 18 de juny, del president de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, modificat pels decrets 23/2011, de 5 d'agost; 2/2012, de 2 de març, i 8/2012, de 9 de maig; i a l'Ordre de la consellera de Benestar Social de 13 d'abril de 2000, mitjançant la qual es regulen els requisits i el procediment per expedir la conformitat del Govern de les Illes Balears amb la venguda i estada de menors estrangers.

Finalment, es justifica l'oportunitat de revisar la normativa autonòmica en la matèria, en atenció als canvis produïts en la legislació estatal en matèria d'estrangeria introduïts pel Reial decret 557/2011 esmentat.

II. La part dispositiva del Projecte de decret s'estructura en 4 capítols:

- Capítol I: disposicions generals (articles 1 a 4), on s'estableix l'objecte d'aquest Projecte de decret, que és establir els requisits i el procediment que ha de seguir l'òrgan autonòmic competent en matèria de protecció de menors per emetre l'informe exigít en els articles 187 i 188 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000 sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, modificada per la Llei orgànica 2/2009.

L'article 2 estableix com a òrgan competent per emetre l'informe a la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial, corresponent la instrucció del procediment al Servei de Família.

L'article 3 estableix l'abast de la intervenció, que consisteix, bàsicament, en l'emissió de l'informe preceptiu i la supervisió i el suport oportuns per vetllar per la consecució de les finalitats del programa i el respecte dels drets dels menors.

L'article 4 regula, respecte dels programes de desplaçament temporal de menors estrangers, d'una banda, les finalitats:

- Gaudir de vacances
- Tractament mèdic
- Escolarització

I de l'altra, el fonament, en raons de caràcter humanitari, del desplaçament temporal, i fa una enumeració dels supòsits.

- Capítol II: Promotors dels programes i famílies guardadores: requisits i obligacions (articles 5 a 8):

L'article 5 estableix qui pot ser promotor dels programes de desplaçament de les tres modalitats.

L'article 6 recull els requisits que han de complir els promotors dels programes i distingeix si es tracta de persones físiques o jurídiques.

L'article 7 estableix els requisits i obligacions de les famílies guardadores, així com una sèrie de compromisos

Finalment, l'article 8 estableix els requisits i obligacions de les institucions o centres guardadors

- Capítol III: Procediment administratiu (articles 9 a 13).

L'article 9 estableix que els promotors dels programes de desplaçament temporal han de presentar una sol·licitud d'informe, segons el model normalitzat que es facilita, per tal que s'emeti l'informe corresponent, amb una antelació suficient i com a màxim abans de la data de sortida prevista dels menors del seu país d'origen o lloc de procedència.

Els articles 10 i 11 estableixen la documentació que cal presentar, juntament amb la sol·licitud d'informe, en els programes que promouen persones jurídiques o persones físiques, respectivament.

L'article 12 fixa els criteris tècnics que serveixen de base per dur a terme l'estudi i la valoració de la sol·licitud i documentació adjunta. Finalitzada la valoració del programa presentat, el Servei de Família ha d'emetre una proposta d'informe.

L'article 13 regula l'emissió de l'informe, establint un termini màxim de 3 mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent o des del compliment de tots els requisits exigits. Termini que queda reduït a 10 dies hàbils en els supòsits de desplaçament per tractament mèdic. A l'apartat 2 estableix els supòsits d'emissió d'informe desfavorable.

- Capítol IV: Seguiment dels programes, memòries finals i models normalitzats

(articles 14 a 16)

D'acord amb l'article 14 el seguiment dels programes promoguts per persones físiques l'ha de fer la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial, amb la possibilitat de demanar la col·laboració dels serveis socials comunitaris de l'ajuntament corresponent. I, en el cas de persones jurídiques, són aquestes les responsables del seguiment, per la qual cosa s'exigeix la intervenció de personal qualificat en infància i família i la col·laboració dels monitors de programa. Tot això amb independència dels mecanismes de supervisió i suport que estableixi la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial.

L'article 15 fa referència a la memòria final que han de presentar les entitats promotores davant la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial, en el termini màxim d'un mes des de la data de tornada del menor. En el cas de persones físiques, s'ha d'informar, per escrit, al Servei de Família, de la data de retorn i possibles incidències en el desenvolupament del programa.

Finalment, l'article 16 obre la possibilitat que la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial estableixi models normalitzats per als programes, memòries finals i resta de documentació necessària.

III. Pel que fa a la part final, la disposició transitòria única estableix que als procediments iniciats amb anterioritat a l'entrada en vigor del Decret s'ha d'aplicar l'Ordre de la consellera de Benestar Social de 13 d'abril de 2000 per la qual es regulen els requisits i el procediment per a l'expedició de la conformitat del Govern de les Illes Balears amb la vinguda i estada de menors, a l'empara de l'article 14 del Reial decret 155/1996, de 2 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament d'execució de la Llei orgànica 7/1985.

La disposició derogatòria única disposa que queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquest decret o el contradiguin, i expressament l'Ordre de la consellera de Benestar Social de 13 d'abril de 2000 per la qual es regulen els requisits i el procediment per a l'expedició de la conformitat del Govern de les Illes Balears amb la vinguda i estada de menors, a l'empara de l'article 14 del Reial decret 155/1996, de 2 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament d'execució de la Llei orgànica 7/1985.

Per acabar, la disposició final única estableix que el Decret entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

i. Observacions generals

Única. Els programes de desplaçament temporal dels menors estrangers s'inicien en diferents comunitats autònomes a finals de la dècada dels 90, promoguts per entitats, fundacions i famílies, i fonamentats en l'esperit solidari de la societat, i amb l'objectiu de proporcionar als menors estrangers, encara que temporalment, una millora de les seves condicions de vida. Aquests menors procedeixen de països que han patit o encara pateixen catàstrofes naturals, episodis bèl·lics, situacions d'extrema pobresa, o entorns socials o familiars que fan que la realitat social que els envolta dificulti el seu benestar i desenvolupament global, per no poder accedir a l'escola, a tractament sanitari i/o gaudir de vacances.

Els programes de desplaçament temporal dels menors estrangers són de tipus sanitari, educatiu o social, tenen caràcter humanitari i es promouen per persones físiques o jurídiques, sense cap ànim lucratiu.

El CES valora positivament l'existència d'aquests programes de desplaçament temporal, que proporcionen a menors estrangers en situacions desfavorables la possibilitat de gaudir de vacances, d'un tractament mèdic necessari o de ser escolaritzats, com també una regulació que garanteixi i asseguri el respecte dels seus drets i l'exigència d'un seguiment i una supervisió dels programes.

IV. Consideracions particulars

A continuació farem una sèrie d'observacions en relació amb el procediment i al text de la norma amb la finalitat de millorar-ne el text i la comprensió.

Primera. En general, i pel que fa al procediment, l'expedient s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits, amb una àmplia fase d'audiència i la possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats.

Segona. Quant al preàmbul, consideram que compleix amb el seu objecte, atès que fa una àmplia referència al marc competencial i a la normativa que empara i justifica la nova regulació, com a conseqüència de la modificació de la legislació estatal en matèria d'estrangeria. Així mateix, estableix l'objectiu i la finalitat de la norma, garantir la protecció dels drets dels menors i establir el procediment, els requisits i els criteris per emetre l'informe corresponent, com

també potenciar el seguiment i la supervisió dels programes.

Tercera. Pel que fa al text del Projecte de decret, volem fer una sèrie de consideracions:

1. Article 9. Sol·licitud d'informe. En relació amb el termini de sol·licitud de l'informe, l'apartat 2 estableix que *“(…) s’ha de presentar amb una antelació suficient i, en tot cas, abans de la data prevista de sortida dels menors del seu país d’origen o lloc de procedència”*.

S’ha de tenir en compte que l’informe de la Direcció General de Família, Benestar Social i Atenció a Persones en Situació Especial és anterior a l’emissió de l’informe favorable del delegat del Govern, el qual és necessari i previ al desplaçament dels menors. En conseqüència, l’incís final que estableix la presentació de la sol·licitud abans de la data prevista de sortida s’hauria d’eliminar. A més, s’hauria de fixar un termini de presentació de la referida sol·licitud i documentació, que tenguin en compte els terminis que tenen els òrgans competents per emetre els informes, amb caràcter previ al desplaçament dels menors. En cas contrari, pot donar-se el cas que a la data prevista de sortida dels menors encara no s’hagin emès els informes i, en conseqüència, els menors no es puguin desplaçar.

D’acord amb l’exposat proposam la redacció següent:

“Aquesta sol·licitud s’ha de presentar, com a mínim, amb 3 mesos d’antelació a la data prevista de sortida dels menors del seu país d’origen o lloc de procedència”

2. Article 10. En relació amb la documentació que cal presentar en els programes que promouen persones jurídiques, s’inclou una declaració responsable del representant legal de l’entitat promotora i el contingut mínim. Resulta estrany que en el cas en què l’entitat promotora sigui una administració pública s’hagi de presentar la referida declaració.

Quant a la relació de monitors que han d’acompanyar els menors, des del CES consideram que un monitor per cada 25 menors resulta insuficient tenint en compte que es tracta de grups de vegades heterogenis pel que fa a l’edat i amb situacions que necessiten una atenció especial. En qualsevol cas, encara que entenem que incrementar el número de monitors implica un cost major per a les entitats organitzadores, suggerim que es promogui la reducció de la ràtio de menors per monitor al voltant de 20 menors, atenent a l’edat i a les necessitats d’aquests.

3. Article 13. Emissió de l’informe. En relació amb el termini màxim de 3 mesos per emetre l’informe, des del CES consideram que és excessiu, més tenint en compte el que s’ha dit en el punt 1 d’aquesta observació referit a l’article 9 i

que, en qualsevol cas, aquest termini no hauria de ser superior a un mes. Cal afegir que aquest informe forma part d'un altre procediment i que es tracta d'un tràmit necessari i previ a l'emissió de l'informe favorable del delegat del Govern, que possibilita el desplaçament temporal dels menors estrangers. A més, tenint en compte que en el supòsit de desplaçament per tractament mèdic el termini és de 10 dies, no s'entén aquesta diferència tan ampla.

Finalment, pel que fa a l'incís final “(...) amb anterioritat a l'arribada prevista dels menors a les Illes Balears”, es reitera el que s'ha indicat en el punt 1 d'aquesta observació.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits i el procediment per emetre informes relatius als programes de desplaçament temporal de menors estrangers, i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

La secretària general

Àngels Bellinfante Torres

Vist i plau

El president en funcions

Llorenç Huguet Rotger

Govern de les Illes Balears

Resumen de Firmas

Pág. 1/1

Título: Dictamen 8.2012

Descripción: